

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ І СТАТИСТИКИ

11 травня 2016 року в м. Тернополі 3 кафедри (аудиту, ревізії та аналізу; обліку у виробничій сфері; обліку у державному секторі економіки та сфері послуг) факультету обліку і аудиту Тернопільського національного економічного університету (ТНЕУ) за підтримки місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування провели IV Міжнародну науково-практичну конференцію «**Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні**».

Співорганізаторами конференції виступили 8 міжнародних партнерів: 1) Редінгський університет (University of Reading), Англія; 2) Університет Монпельє (University of Montpellier), Франція; 3) Яський університет імені А. І. Кузи (Alexandru Ioan Cuza University of Iasi), Румунія; 4) Новий Південно-Східний університет (Nova Southeastern University), США; 5) Repsol Oil & Gas Canada Inc., Канада; 6) Академія фізичного виховання ім. Броніслава Чеха (Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie), Польща; 7) Білоруський державний економічний університет, Білорусь; 8) Полоцький державний університет, Білорусь.

З вітальним словом до учасників конференції звернулися проректор з наукової роботи ТНЕУ, доктор економічних наук, професор **Зеновій - Михайло Задорожний**; заступник міського голови м. Тернополя з питань діяльності виконавчих органів ради **Леонід Бицюра**; заступник начальника управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації **Ганна Зварич**; декан факультету обліку і аудиту ТНЕУ, кандидат економічних наук, доцент **Валентина Панасюк**.

Зеновій - Михайло Задорожний оголосив привітання від завідувача кафедри бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту в галузях народного господарства Білоруського державного економічного університету, Голови

Правління громадського об'єднання сертифікованих бухгалтерів та аудиторів Республіки Білорусь, доктор економічних наук, професор **Дмитро Панков**.

На конференції з доповідями виступили доктори економічних наук, професори **Зеновій - Михайло Задорожний** (ТНЕУ), **Василь Бачинський** (ЛТЕУ), **Микола Бондар** (КНЕУ), **Зіновій Гуцайлюк** (ТНЕУ), **Петро Куцик** (ЛТЕУ), **Інна Лазаришина** (НУВГП), **Ігор Яремко** (НУЛП), **Сергій Легенчук** (ЖДТУ), **Костянтин Редченко** (ЛТЕУ), **Микола Огійчук** (ХНАУ); кандидат технічних наук, старший

науковий співробітник, академік Академії економічної кібернетики України **Василь Гречаник** (м. Івано-Франківськ); кандидат економічних наук, доцент **Володимир Швець** (ЛНУ ім. І. Франка), кандидат економічних наук, доцент **Наталія Єршова** (НТУ «ХП»), студент 4 курсу **Яків Чернишенко** (КНЕУ) тощо.

У доповідях вчених з обліку, контролю, аналізу та статистики йшлося зокрема про наступне:

- шляхи вдосконалення вітчизняної облікової системи;
- методичні підходи до побудови стандарту вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»;
- розвиток форм контролю в кооперативних організаціях і підприємствах України;
- об'єкти стратегічного управлінського обліку і проблеми теорії бухгалтерського обліку;
- регламенти обліку і звітності: сучасні підходи до розробки;
- аналіз основної операційної діяльності автотранспортних підприємств: методичний підхід; облік в системі вартісно-орієнтованого управління;
- перспективні напрямки розвитку обліку і аналізу процесу створення комп'ютерних програм;
- до питання оцінки властивого ризику і ризику внутрішнього контролю в процесі аудиту;
- проблеми та шляхи удосконалення калькуляції продукції основного стада ВРХ;
- роль та вплив головних бухгалтерів підприємств на достовірність показників економічного розвитку України;
- розвиток інформаційно-аналітичного забезпечення управління стійким розвитком підприємств;
- Михайло Грушевський і джерельні основи формування обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання;
- документування облікової інформації про основні засоби: альтернативний підхід та інші.

Найбільше дискусій виникло на рахунок зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). У зв'язку з тим, що у 2016 році суттєво посилилась боротьба за українського абітурієнта з боку країн ЄС, учасники конференції висловили думку щодо певних змін і доповнень у ЗНО. Зокрема, якщо абітурієнт претендує на державну форму навчання, то він обов'язково повинен здавати ЗНО. Якщо людина готова платити за своє навчання повну плату, то нехай вступає до вищого навчального закладу (ВНЗ) без задачі ЗНО або за додатковими вступними іспитами відповідного ВНЗ України. Низка вищих навчальних закладів сусідніх з нами країн беруть наших абітурієнтів на навчання без вступних іспитів, що дає їм конкурентні переваги, а наші ВНЗ втрачають значні фінансові ресурси та тисячі потенційних студентів.

У дискусіях взяли участь доктори економічних наук, професори Григорій Давидов, Василь Дерій, Ніна Дорош, Григорій Журавель, Ярослав Крупка, Олена Лаговська, Михайло Лучко, Валентина Орлова, Михайло Пушкар, Валерія Сопко, Марина Реслер, Василь Рудницький, Надія Хорунжак, Людмила

Чижевська; кандидати економічних наук, доценти Софія Кафка, Наталія Починок, Марія Чік та інші.

Матеріали конференції згруповані в збірнику у розрізі наступних секцій:

– Секція 1. Сучасні тенденції розвитку обліку та перспективи впровадження інформаційних технологій в обліково-аналітичну систему суб'єктів підприємства.

– Секція 2. Облік в державному секторі економіки: проблеми методології та організації.

– Секція 3. Методологія фінансово-економічного контролю в умовах ринку. Проблеми і перспективи розвитку економічного аналізу та статистики.

На підсумковому засіданні учасники обговорили і затвердили (з невеликими поправками) рішення конференції. Висловлено побажання щодо необхідності створення такої громадської організації, яка б послідовно та виважено захищала інтереси науковців та практикуючих бухгалтерів в Україні.

За результатами конференції видано збірник її матеріалів обсягом 432 сторінки, куди увійшло 205 тез 236 авторів, в тому числі майже 40 докторів економічних наук, професорів.

Василь Дерій,

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри аудиту, ревізії та аналізу Тернопільського національного економічного університету

РЕКОМЕНДАЦІЇ УЧАСНИКІВ ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКОВО- ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ»

(11 травня 2016 року, м. Тернопіль, ТНЕУ)

1. Основними шляхами реформування та розвитку бухгалтерського обліку в Україні є:

а) вдосконалення теорії та методології бухгалтерського обліку шляхом розробки загальнонаціональної концепції розвитку вітчизняного обліку. Необхідно посилити наукові дослідження, спрямовані на розвиток теорії бухгалтерського обліку в зв'язку з підвищенням його ролі в соціально-економічному просторі шляхом створення інституту бухгалтерського обліку як соціально-економічного явища з розкриттям його ієрархії та елементів; збагачення предмета, розширення переліку функцій та об'єктів бухгалтерського обліку; ведення обліку трансакційних витрат; ство-

рення інституту професійних бухгалтерів; забезпечення випереджаючого розвитку теорії бухгалтерського обліку над обліковою практикою. У такий спосіб бухгалтерський облік як специфічна інституція зможе бути активним елементом сучасної інформаційної економіки.

Методологію бухгалтерського обліку доцільно вдосконалювати шляхом розробки нових інструментів методу бухгалтерського обліку з метою інформаційного забезпечення внутрішніх і зовнішніх користувачів;

б) удосконалення нормативно-правових актів, які визначають методологічні засади бухгалтерського та управлінського обліку шляхом:

– конвергенції національного регламенту бухгалтерського обліку або його наближення (усунення розбіжностей, приведення у відповідності) до Директиви 2013/34/ЄС в частині спрощення вимог до фінансової звітності малих підприємств; звільнення від окремих вимог для фінансової звітності мікропідприємств; додаткових вимог до розкриття інформації середніми і великими підприємствами та суб'єктами публічного інтересу; вимог до звітності про управління, в тому числі про корпоративне управління;

– розвитку теоретичних засад і узгодження термінологічного апарату у вітчизняних нормативно-правових актах, в тому числі з урахуванням положень міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності;

– запровадження Національних стандартів (положень) бухгалтерського обліку в державному секторі економіки в повному обсязі;

– підготовки методичних рекомендацій з метою конкретизації окремих ділянок обліку, які не зовсім чітко прописані в стандартах бухгалтерського обліку як національних, так і міжнародних;

в) використання МСФЗ в обліковій практиці вітчизняних підприємств потребує: залучення вищих навчальних закладів економічного профілю до проведення спеціальних курсів підвищення кваліфікації, семінарів з метою підготовки кадрів з ґрунтовними знаннями міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інтегрованої звітності; постійного підвищення кваліфікації аудиторів з питань застосування МСФЗ та МСА та підготовки заключних документів за аудиторською перевіркою;

г) розширення інтеграційних взаємозв'язків науки й практики, в тому числі: шляхом укладання багатосторонніх угод на виконання науково-дослідних робіт; залучення студентів до проходження практики та стажування на великих та середніх підприємствах; створення студентських бізнес-інкубаторів, наукових парків; розвиток та вдосконалення наукових та навчальних спеціальностей та освітніх програм різних рівнів на основі науково-обґрунтованих формули та паспорту спеціальностей (від бакалавра до доктора наук); посилення вимог до вищих навчальних закладів при їх акредитації щодо підготовки ними фахівців з бухгалтерського обліку; участь у міжнародних та національних проектах з питань бухгалтерського обліку; підготовка фахівців з бухгалтерського обліку з пріоритетним застосуванням практико-орієнтованих програм навчання з використанням інформаційних технологій;

д) активізації пошуку альтернативних джерел фінансування досліджень, зокрема отримання грантів та виграшів у конкурсах.

нансування досліджень, зокрема отримання грантів та виграшів у конкурсах.

2. Бухгалтерський облік як інформаційне забезпечення кожного етапу кругообороту як фізичного, так і фінансового капіталу повинен враховувати сучасні вимоги до інформації, характерні для постіндустріального суспільства: повнота та якість, достовірність і точність, своєчасність отримання, технологічні характеристики, до яких належать такі як: можливість зберігання, швидкість обробки та ін. Дотримання вказаних характеристик дозволяє забезпечити відповідність системи бухгалтерського обліку зростаючим потребам користувачів облікової інформації.

3. Фінансова звітність як інформаційна база прийняття управлінських рішень не виправдовує себе в силу зростання ролі нефінансових індикаторів. Необхідно забезпечити реалізацію нових концептуальних підходів до формування звітності, що відповідатиме вимогам ХХІ ст., зокрема дасть можливість: передавати інформацію щодо стратегії підприємства, його ділової моделі, результатів діяльності та планів на майбутнє; логічно поєднати в одній звітності інформацію стосовно підприємства, яка вимагається ринком, суспільством та органами державної влади; відображати ефективність використання всіх видів капіталу, інвестованого у компанію, в тому числі й людського; виявляти вплив рішень та діяльності підприємства на суспільство та довкілля; відображати взаємозв'язок між результатами діяльності підприємства та його вартістю.

4. Основними напрямками удосконалення взаємодії систем бухгалтерського обліку та оподаткування є: завершення реформування системи бухгалтерського обліку, удосконалення П(С)БО з урахуванням положень МСФЗ, внесення змін у податкове законодавство з метою гармонізації його з П(С)БО, узгодження понятійного апарату.

5. Внутрішній контроль відіграє роль основної координуючої ланки між всіма функціями управління. Система внутрішнього контролю повинна враховувати організаційну структуру підприємства і, у випадку потреби (для великих підприємств), можна вибудувати багаторівневу систему контролю, яка дасть змогу персоніфіковано підійти до відповідальності керівників структурних підрозділів та окремих працівників за використання ресурсів і результати діяльності.

6. Дослідження теоретичних питань розвитку аудиторської науки дало змогу зробити висновок, що аудит як галузь економічної науки розвивається та видозмінюється відповідно до вимог часу. При цьо-

му система теоретичних знань стає більш досконалою та адекватною до потреб практики. Аналізуючи в цілому масив досліджень з аудиту вітчизняних науковців і практиків можна зробити висновок про те, що багато з них вважають, що аудит, як наука, вже себе утвердив і за цією наукою майбутнє. Вважаємо, що розвиток теорії аудиторської науки зумовлений протиріччями, які закладені в історії виникнення та в процесі становлення сучасного аудиту. Дослідження окремих етапів розвитку аудиту свідчить, що кожен з них характеризується новим рівнем у пізнанні фактів та інтелектуальну революцію в розвитку теорії аудиту.

7. Економічний аналіз як наука формується та розвивається в контексті історичного розвитку суспільства відповідно до загальних закономірностей розвитку науки з огляду на об'єктивні передумови. Основними причинами втрати лідируючої позиції економічним аналізом є: невідповідність можливостей методології та організації економічного аналізу потребам сучасного управління; неспроможність традиційних методик аналізу досліджувати особливості економічних явищ і процесів господарюючих систем в умовах невизначеності; діагностувати підприємницький ризик; незадовільна зміна цільової орієнтації аналізу, яка не відповідає зміні його об'єктів (змінам у зовнішньому та внутрішньому середовищі) та запитам користувачів. Однак, проведені дослідження вітчизняного та зарубіжного розвитку економічних наук засвідчують доцільність збереження та вдосконалення науки економічний аналіз. Проблему розвитку науки економічний аналіз не можна вважати вирішеною, «закритою». Це завжди, на всіх етапах розвитку суспільства, процес нелінійний, який характеризується різноспрямованістю зміни форм наукового знання, де завжди виникають нові точки росту, різноманітні можливості та ситуації вибору, формуються та теоретично систематизуються об'єктивні знання, в яку наука економічний аналіз – по мірі свого розвитку – проникає все глибше та ширше.

8. Аналіз економічних процесів у промислових підприємствах України свідчить про те, що вітчизняна промисловість загалом перебуває у стабільному занепаді (за винятком окремих підгалузей) і використовує, переважно, залишки виробничого ресурсу, створеного ще за часів колишнього Радянського Союзу. Для відновлення та розвитку промислового по-

тенціалу України науковцям і практикам необхідно розробити «Стратегічний план розвитку України на період до 2050 року» (з деталізацією у його межах стратегічного плану відновлення і розвитку промисловості по роках, регіонах, а також з реальним матеріально-технічним та фінансовим забезпеченням).

9. Україна, як відомо, визначила орієнтир на входження в освітній європейський простір. Процеси євроінтеграції охоплюють все більше сфер життєдіяльності. Успіх цього процесу залежить у значній мірі від кадрового потенціалу загалом. Практика підтверджує, що лише фахівці, які мають надійний резерв інформації, можуть ухвалювати обґрунтовані рішення. Статистика свідчить, що кількість інформації подвоюється кожні два роки. І така тенденція має прогресуючий характер. Тому при підготовці кадрів важливо активно використовувати інформаційно-інноваційні технології, тобто в навчальний процес має широко впроваджуватись інноваційність. Здійснюючи SWOT-аналіз освітньої сфери в Україні, можна виявити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, врахування яких дасть змогу модернізувати освіту, забезпечити її розвиток у контексті євроінтеграції.

10. Необґрунтованим є запропонований Міністерством освіти і науки України та затверджений без широкого обговорення науковою спільнотою, практиками перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюватиметься підготовка здобувачів наукових ступенів та вищої економічної освіти. На думку учасників конференції назва спеціальності 071 «облік і оподаткування» сформульована некоректно та непрофесійно, оскільки процес оподаткування та адміністрування податків не є функціями фахівців з бухгалтерського обліку. Назва освітньої спеціальності «облік і аудит» та наукової – «бухгалтерський облік, аналіз та аудит», на відміну від «нової», є функціональною, відображає певну суму знань і компетентностей, необхідних для використання як у професійній діяльності, так і для провадження наукових досліджень.

11. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України запровадити встановлення умовних графіків проведення міжнародних науково-практичних конференцій та інших наукових заходів з метою оптимізації та практичної реалізації результатів досліджень вітчизняної наукової спільноти.

З.- М. В. Задорожний,

голова оргкомітету конференції, проректор з наукової роботи, професор кафедри обліку у виробничій сфері Тернопільського національного економічного університету, доктор економічних наук, професор